

voorstel

Informatienota voor de raad

Zwolle

Datum

15 februari 2022

Onderwerp	Warmtevoorziening Breecamp en duurzaamheidsbeleid in relatie tot landelijk biogrondstoffenkader
Versienummer	V2.0

Portefeuillehouder Monique Schuttenbeld

Informant R. Frank

Afdeling Leefomgeving en Mobiliteit

Telefoon 06 – 11 92 34 23

Email R.Frank@zwolle.nl

Bijlagen 1

Wij stellen u voor kennis te nemen van:

1. De ontwikkelingen rondom de warmtevoorziening in Breecamp
2. De ontwikkelingen rondom het duurzaamheidsbeleid in relatie tot het landelijk biogrondstoffenkader

Datum

15 februari 2022

Toelichting op het voorstel

Inleiding

Tijdens de informatieronde met de raad op 6 april 2021 hebben wij gesproken over de warmtevoorziening in Breecamp. Die warmtevoorziening wordt vormgegeven door een biomassacentrale waar Eteck eigenaar van is. De gemeente faciliteert al geruime tijd het gesprek tussen bewoners van Breecamp en de eigenaar van de biomassacentrale in Breecamp. Dit leidt tot inzicht, tot afspraken over leveringszekerheid en biedt aanknopingspunten voor de bewoners over de toekomst. Rondom de toepassing van biomassa voor warmte spelen twee actuele vragen:

1. De recente prijsstijgingen voor gas hebben ook geleid tot prijsverhoging voor de bewoners die warmte afnemen van deze centrale. Hierover zijn vragen door bewoners van Breecamp gesteld aan de gemeente en daarnaast zijn mondelinge raadvragen gesteld. In deze nota informeren wij u over de ondernomen acties.
2. Het toepassen van biomassa als warmtevoorziening voor de gebouwde omgeving is conform het SER-advies een laagwaardig gebruik waarbij het advies is deze af te bouwen en nieuwe installaties niet toe te staan. Hiervoor heeft het rijk in 2020 aangegeven een biogrondstoffenkader op te stellen. Op 16 februari 2021 is een informatienota naar de raad gestuurd met als kernboodschap dat wij in Zwolle wachten met nieuw beleid totdat het kabinet het biogrondstoffenkader heeft vastgesteld. Uit het nieuwe regeerakkoord blijkt dat deze op zijn vroegst in 2023 beschikbaar is. De vraag is of we kunnen blijven wachten met het gemeentelijk kader totdat het rijkskader beschikbaar is?

In deze nota informeren wij u over de resultaten van de gesprekken tussen de bewoners en over ons standpunt en de ondernomen acties ten aanzien van de prijsstijging. Daarnaast geven wij aan hoe wij omgaan met het later beschikbaar komen van het rijkskader.

Kernboodschap

De gemeente Zwolle blijft inzetten met lobby op het loslaten van de koppeling van de prijs voor warmte aan de gasprijs. Daarnaast wachten we met het invoeren van apart duurzaamheidsbeleid totdat het rijkskader beschikbaar is aangezien we geen nieuwe aanvragen verwachten en we een weigeringsgrond hebben voor warmtenetten gevoed met warmte vanuit een biomassacentrale.

Toelichting

Resultaten gesprekken bewoners en Eteck

Tussen bewoners uit Breecamp en Eteck vinden op geregelde basis gesprekken plaats waarbij de gemeente Zwolle optreedt als facilitator van die gesprekken. Tijdens die gesprekken zijn zaken als afwijkend verbruik, de contracteisen, de dienstverlening van Eteck en de toekomst van de centrale aan bod gekomen. Eteck heeft de volgende zaken opgepakt:

- Inzicht gegeven in de contracteisen en de mogelijkheden om contracten op te zeggen. In de oudere contracten is een mogelijkheid opgenomen voor bewoners om voor een andere vorm van warmtevoorziening (zoals een warmtepomp) te kiezen. Dit kan wel worden geweigerd door Eteck wanneer het financiële risico te groot is waardoor de hele levering in gevaar komt. In de nieuwere contracten is opzegging geen optie. In feite zijn de 460 afnemers dan ook gebonden aan Eteck. Een aansluitplicht betekent niet dat er ook verplicht warmte afgenomen moet worden.

Datum

15 februari 2022

- De storingsopvolging is verbeterd. Het systeem is robuuster gemaakt (vervangen onderdelen, op afstand kunnen monitoren, grotere dieselvoorraad die benut kan worden bij storingen).
- De dienstverlening is onder de loep genomen en er zijn nieuwe meters geplaatst die bewoners meer grip moeten geven op hun verbruik.
- Gezien een aantal meldingen over afwijkend verbruik voert Eteck enkele fysieke controles uit. Mocht dat aanleiding geven tot aanpassingen, dan zal ook op andere adressen onderzoek plaatsvinden.
- Over de toekomst van de biomassacentrale is gesproken. De verwachting is dat de inzet van biomassa voor de gebouwde omgeving afgebouwd wordt. Eind 2021 zijn de onderzoeken in opdracht van de gemeente naar aquathermie en de potentie van de Zwolse ondergrond afgerond. Die rapporten zijn gespreksonderwerp met Eteck. De mogelijkheden uit deze rapporten voor Breecamp worden onderzocht. De overeenkomsten tussen Eteck en afnemers lopen tot 2041. Eteck heeft wel een tussentijds investeringsmoment ingepland rond 2025/2026. Dat moment kan aangegrepen worden voor het overwegen van andere keuzes.

Aankondiging nieuwe tarieven Breecamp

Inmiddels heeft ook Eteck aan de afnemers laten weten niet te ontkomen aan prijsstijgingen (de prijsstijging voor de warmteprijs ligt rond de 69%). Naar aanleiding hiervan hebben diverse bewoners vanuit de buurt Breecamp zich tot ons gewend en tevens tot de Autoriteit Consument en Markt (ACM). De ACM stelt elk jaar de maximale warmtetarieven vast die warmteleveranciers mogen rekenen en tevens controleert de ACM de gemiddelde winst van de warmteleveranciers. De energietarieven zijn de afgelopen periode gestegen en de ACM heeft bepaald dat de (maximum) warmtetarieven per 1 januari 2022 omhoog mogen, maar dat leveranciers geen extra winst mogen maken. Wij constateren dat de tarieven van Eteck in lijn liggen met de overige Zwolse warmtetarieven (Ennatuurlijk en Cogas) en tevens onder de maximumprijzen van de ACM zitten (zie bijlage). Tegelijkertijd is niet transparant of de prijsstijging kan worden onderbouwd door de stijgende kosten. Wij zijn in gesprek met de warmteleveranciers, ook met Eteck, en zullen aandacht vragen voor het betaalbaar houden van de energiebehoefte. Ook hebben we contact met de ACM en hen de vraag gesteld of de Zwolse warmtebedrijven met hun tarieven voldoen aan de eisen die de ACM stelt.

Loskoppelen prijs van warmte van de gasprijs

Op 27 januari 2022 heeft de G40 samen met de G4 een oproep gestuurd aan minister Jetten om de koppeling tussen de prijs van warmte en de gasprijs te schrappen. Deze oproep wordt ondersteund door het college. We hebben reeds begin januari de ACM gevraagd om na te gaan of de prijsstijgingen voldoen aan het principe dat geen extra winst mag worden gemaakt. De toezegging van de minister Jetten op 4 februari 2022 is dat hij kijkt hoe snel de warmtewet aangepast kan worden zodat er een betere prijs voor warmte kan worden geregeld. Wij zullen het nakomen van deze toezegging nauwlettend volgen.

Aanpassen duurzaamheidskader biomassa

Uit het coalitieakkoord van het rijk is duidelijk geworden dat het duurzaamheidskader voor het toepassen van houtige biomassa pas in 2023 beschikbaar is. Wij passen ons duurzaamheidsbeleid aan als dat kader beschikbaar is. Wij kunnen met ons huidige instrumentarium warmtenetten gevoed door warmte vanuit een biomassacentrale weigeren. Daarnaast verwachten wij de komende tijd ook geen nieuwe aanvragen.

Datum

15 februari 2022

Met het huidige instrumentarium kunnen we aanvragen voor warmtenetten gevoed door biomassacentrales weigeren

Nieuwe aanvragen voor biomassacentrales moeten voldoen aan de gestelde eisen in onder meer het bestemmingsplan, het Bouwbesluit en de Milieuwetgeving. Deze aanvragen voor biomassacentrales kunnen we niet weigeren als ze voldoen aan deze regelingen. Op gemeentelijk niveau beschikken we ook over de Algemene Verordening Ondergrondse Infrastructuur (AVOI) waar een effectieve en doelmatige invulling en uitvoering van de regierol in het kader van de warmtetransitie wordt geregeld. Een aanvraag voor de realisatie van een warmtenet in openbaar gebied dat gevoed wordt door warmte met biomassa als bron kunnen we op deze grond weigeren. Naast de ontwikkeling van het duurzaamheidskader is de Staatssecretaris van I&W¹ met de VNG in gesprek over een zogenaamde 'staalkaart' voor het opnemen van regels voor biomassa gestookte ketels via het omgevingsplan. Deze ontwikkeling volgen wij en nemen we mee in het proces om een omgevingsplan voor Zwolle op te stellen. Het streven is om dit eind 2023 gereed te hebben. Dit loopt gelijk op met de ontwikkeling van het duurzaamheidskader van het rijk.

Er worden geen nieuwe aanvragen verwacht

Het SER-advies geeft aan dat de basis warmtelevering aan de gebouwde omgeving (temperatuur <100°C) niet wenselijk is omdat er genoeg alternatieven zijn. Er zijn op dit moment geen initiatieven voor een dergelijke biomassacentrale in Zwolle. De verwachting is dat de kans op nieuwe aanvragen voor biomassacentrales voor warmtelevering aan de gebouwde omgeving in de komende 2 jaar klein is. Deze verwachting is mede gestoeld op het feit dat er geen subsidies meer beschikbaar zijn van het rijk en de provincie voor laagwaardige warmtelevering aan huishoudens. Hierdoor is het behalen van een rendabele business case zeer lastig.

Het SER-advies plaatst de hoogwaardige warmtelevering (temperatuur >100°C voor industrie) in de categorie ombouw. Dit betekent dat dit is toegestaan en dat ombouwen noodzakelijk is op het moment dat er een duurzamer alternatief voor is. Voor deze warmtelevering aan industrie (stoom) is de ontwikkeling van de biomassacentrale aan de Rieteweg actueel. Hiervoor is reeds een omgevingsvergunning verleend. Kijkend naar de industrie in Zwolle die deze temperaturen (stoom) op grote schaal nodig heeft, zijn dat alleen Sensus en Abbott en zij kunnen vanuit de beoogde centrale aan de Rieteweg de stoom geleverd krijgen. Een nieuwe aanvraag voor een dergelijke biomassacentrale elders in Zwolle is niet voorzien. Voor kleinere industriële warmtevragen zou theoretisch een kleine centrale op het eigen terrein geplaatst kunnen worden. Op dit moment zijn daar voor ons geen initiatieven van bekend.

Consequenties

De verwachting is dat de komende 2 jaar geen nieuwe aanvragen voor biomassacentrales binnenkomen. Voor laagwaardige toepassingen houtige biomassa zijn bovendien geen subsidies beschikbaar, waardoor de financiële haalbaarheid moeilijker is. En met de AVOI kunnen we sturen op de benodigde warmtenetten en indien gewenst weigeren op basis van de AVOI. Dit geeft ons de mogelijkheid om aanpassing van het beleid te doen op het moment dat het biogrondstoffenkader door het Rijk is vastgesteld.

Financiën

Niet van toepassing

¹ 33118, nr. 202 van 9 december 2021

Datum 15 februari 2022

Communicatie

De bewoners van Breecamp die zich tot ons gericht hebben, zijn inmiddels geïnformeerd over de situatie rondom de warmteprijs en de vraag aan de ACM.

Vervolg

- Wij blijven het gesprek tussen een vertegenwoordiging van bewoners van Breecamp en Eteck faciliteren.
- We zullen de raad blijven informeren over de ontwikkelingen in Breecamp en de tariefstelling van de warmtenetten.
- Zodra het landelijke biograndstoffenkader vastgesteld is zullen we ons beleid hierop aanpassen.

Openbaarheid

De informatienota is openbaar.

Burgemeester en Wethouders van Zwolle,

voorzitter, Peter Snijders

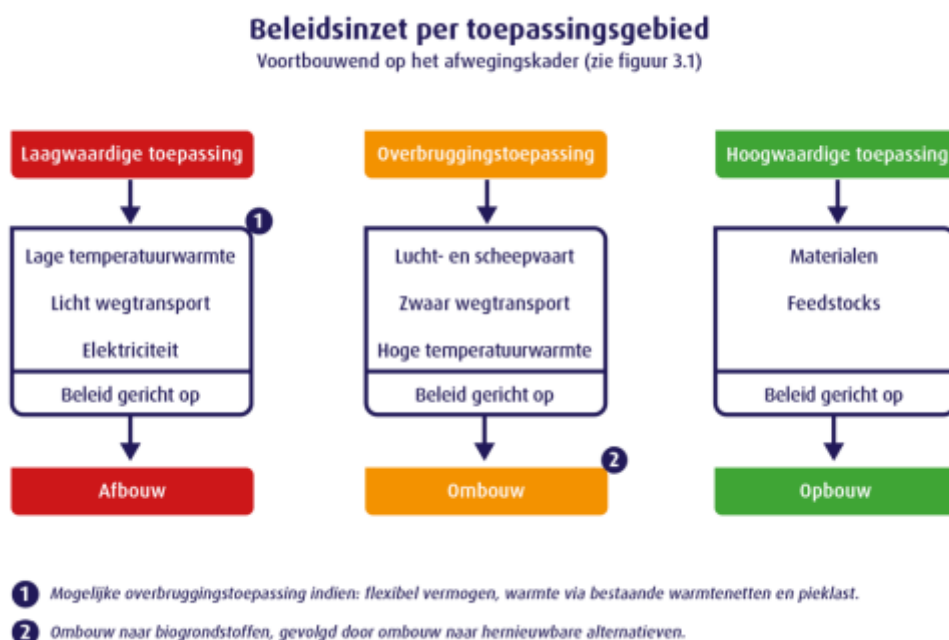
secretaris, Dick Emmer

Datum 15 februari 2022

Bijlage Achtergrondinformatie

SER-advies

In het SER-advies² geeft de SER een afwegingskader om, nu en in de toekomst, te helpen de regie te pakken en sturing te geven rondom biomassa. De SER kiest niet voor een enkelvoudig perspectief, maar vindt dat recht moet worden gedaan aan alle perspectieven waar een duidelijke wens tot verduurzaming aan ten grondslag ligt. De kernwoorden in het advies zijn afbouw, ombouw en opbouw. In het advies staat dat de inzet van biograndstoffen voor elektriciteit en warmte voor gebouwen moet worden afgebouwd. Hiervoor is sprake van afbouw. Voor een aantal energetische toepassingen is nog geen alternatief beschikbaar. Hiervoor is sprake van ombouw. De toekomst ligt bij meer hoogwaardige inzet van biograndstoffen als grondstof voor de chemie en materialen. Hier is sprake van opbouw. Met onderstaand schema uit de rapportage wordt de beleidsinzet per toepassingsgebied weergegeven.

De rode kolom gaat over de afbouw van onder meer de (kleine) biomassacentrales voor lage temperatuurwarmte. Hiervan kennen we er ook een aantal in Zwolle. De oranje kolom gaat over projecten waar stoom wordt geproduceerd (hoge temperatuurwarmte). Voor dit soort projecten zijn op dit moment geen rendabele, duurzame alternatieven voor het gebruik van fossiele brandstoffen beschikbaar. De groene kolom gaat over de hoogwaardige inzet van biograndstoffen als grondstof voor de chemie en materialen. Daarmee kunnen bijvoorbeeld bioplastics of biobeton gemaakt worden. De technieken hiervoor staan nog in de kinderschoenen. Vanuit de uitvoering van ons beleid zullen we verkennen op welke wijze wij hieraan kunnen bijdragen.

² <https://www.ser.nl/-/media/ser/downloads/adviezen/2020/biomassa-in-balans.pdf>

Datum 15 februari 2022

Het Coalitieakkoord

Het Coalitieakkoord 2021-2025 getiteld “Omzien naar elkaar, vooruitkijken naar de toekomst” van de partijen VVD, D66, CDA en ChristenUnie is op 15 december 2021 gepubliceerd. Hierbij de citaten betreffende “biograndstoffen”.

- Algemeen; De ambitie voor CO₂-reducte verhoogd naar 60% in 2030;
- Algemeen: Fit for 55-pakket³ wordt genoemd;
- Industrie en bedrijfsleven: De industrie van de toekomst draait op schone energie en op biograndstoffen en maakt circulaire producten;
- Industrie en bedrijfsleven: We maken bindende maatwerkafspraken met de 10 tot 20 grootste uitstoters van broeikasgassen;
- Energiemix: We stimuleren het aanbod van hernieuwbare energiebronnen, door in te zetten op extra wind op zee, zon-op-dak, aardwarmte, groen gas en aquathermie. Tegelijkertijd schalen we de productie en import van waterstof op;
- Energiemix: We bouwen het gebruik van houtige biomassa voor energiedoeleinden zo snel mogelijk af, waarbij we rekening houden met de kosteneffectiviteit. Biomassa wordt zo hoogwaardig mogelijk ingezet aan de hand van de cascaderingsladder⁴. We staan alleen het gebruik van houtige biomassa die geproduceerd is in de EU toe, zodat we de naleving van duurzaamheidscriteria kunnen monitoren. We zorgen ervoor dat duurzame alternatieven voor warmte versneld worden ontwikkeld;
- Gebouwde omgeving: Er komt een bijmengverplichting voor groen gas in het gasnet;
- Schone mobiliteit: Bijmenging van duurzame biobrandstoffen wordt gestimuleerd.

G40 | 27 januari 2022*Citaat*

“Wij verzoeken u om in te grijpen en alles in het werk te stellen om zo spoedig mogelijk een zelfstandige en transparante tariefstelling voor warmtenetten in te voeren. Dit kan bijvoorbeeld door al te starten met het opstellen en invoeren van transparante boekhoudkundige regels voor warmte(net)bedrijven en te starten met fase 1 uit het wetsvoorstel, een kosten gebaseerde correctie op de gasreferentie. Laten we deze kans benutten en hier nu al een start mee maken. Dan kunnen wij het belang en de aantrekkelijkheid van een warmte-aansluiting beter uitleggen aan onze inwoners.”

Bijlage Inzicht in tarieven Zwolse warmtenetten

³ Dit pakket geeft ook voorwaarden aan productie en toepassing van biomassa. Zie paragraaf 3.6 van het rapport “Nederland Fit For 55?” van het Planbureau voor de Leefomgeving (september 2021).

⁴ [Routekaart-biomassa-cascadering-max-hergebruik-koolstof-uit-biomassa-12-maart-2020-pdf](https://biobasedeconomy.nl/routekaart-biomassa-cascadering-max-hergebruik-koolstof-uit-biomassa-12-maart-2020-pdf) (biobasedeconomy.nl)

Datum 15 februari 2022

Elk jaar berekenen de warmteleveranciers voor hun netten de gebruikstarieven. In Zwolle hebben we drie warmtenetten te weten Breecamp (Eteck), Muziekbui (Cogas) en Hanzeland (Ennatuurlijk). In onderstaand overzicht ziet u de huidige tarieven:

Huishouden warmtenet 2021 Zwolle (Ruimteverwarming en warm tapwater) bedragen incl. BTW								
Jaarlijkse energierekening [€]	ACM		Ennatuurlijk		Cogas (Holtenbroek)		Eteck	
	Hoog verbruik	Laag verbruik	Hoog verbruik	Laag verbruik	Hoog verbruik	Laag verbruik	Hoog verbruik	Laag verbruik
Warmteprijs €/GJ	25,51	25,51	22,76	22,76	22,96	22,96	25,51	25,51
verbruik in GJ	45,00	23,00	45,00	23,00	45,00	23,00	45,00	23,00
Kosten verbruik	1.147,81	586,66	1.024,20	523,48	1.033,20	528,08	1.147,95	586,73
Vastrecht	478,60	478,60	389,11	389,11	478,60	478,60	460,40	460,40
Huurafleverset	125,50	125,50	125,50	125,50	125,50	125,50	125,50	125,50
Meettarief	26,83	26,83	26,83	26,83	26,83	26,83	26,83	26,83
Totaal	1.778,74	1.217,59	1.565,64	1.064,92	1.664,13	1.159,01	1.760,68	1.199,46
Huishouden warmtenet 2022 Zwolle (Ruimteverwarming en warm tapwater) bedragen incl. BTW								
Jaarlijkse energierekening [€]	ACM		Ennatuurlijk		Cogas (Holtenbroek)		Eteck	
	Hoog	Laag	Hoog	Laag	Hoog	Laag	Hoog	Laag
Warmteprijs €/GJ	53,95	53,95	42,92	42,92	42,35	42,35	43,16	43,16
verbruik in GJ	45,00	23,00	45,00	23,00	45,00	23,00	45,00	23,00
Kosten verbruik	2.427,93	1.240,94	1.931,40	987,16	1.905,75	974,05	1.942,20	992,68
Vastrecht	494,58	494,58	405,08	405,08	478,60	478,60	475,80	475,80
Huurafleverset	131,16	131,16	131,16	131,16	125,50	125,50	131,16	131,16
Meettarief	27,47	27,47	27,47	27,47	26,83	26,83	27,48	27,48
Totaal	3.081,13	1.894,15	2.495,11	1.550,87	2.536,68	1.604,98	2.576,64	1.627,12
Verschil warmteprijs 2022 tov 2021 [%]	112%	112%	89%	89%	84%	84%	69%	69%
Verschil vaste kosten 2022 tov 2021 [%]	4%	4%	4%	4%	0%	0%	4%	4%
Verschil totaal 2022 tov 2021 [€]	1.302,40	676,56	929,47	485,95	872,55	445,97	815,96	427,66
Verschil totaal 2022 tov 2021 [%]	73%	56%	59%	46%	52%	38%	46%	36%
Verschil totaal tov ACM 2022 [€]			-586,02	-343,28	-544,45	-289,17	-504,49	-267,03
Verschil totaal tov ACM 2022 [%]			-19%	-18%	-18%	-15%	-16%	-14%

De Autoriteit Consument en Markt (ACM) bepaalt elk jaar de maximumtarieven voor energie. Dat is wettelijk geregeld. In de wet is er een koppeling tussen warmtetarieven en de prijs voor aardgas. Aardgas is nu heel duur. Het gevolg is dat alle warmtetarieven dit jaar flink zijn gestegen. De tarieven van Zwolse warmtenetten voor dit jaar liggen ongeveer 15 tot 19% lager dan het maximum van de ACM. Hiermee volgen ze de landelijke trend. Bij een (theoretische) vergelijking met een huishouden dat 1.570 m³ aardgas per jaar verbruikt en 2.760 kWh per jaar zie je dat in die situatie het warmtenet in 2022 goedkoper is terwijl aardgas dat in 2021 was.

Datum 15 februari 2022

Voorbeeld jaarbedragen combi aardgas en elektriciteit

		Jaarbedrag 2022	Jaarbedrag 2021	
Aardgas	1.570 m ³ /jaar	€ 3.123,03	€ 1.297,64	
Elektriciteit	2.760 kWh/jaar	€ 1.444,79	€ 796,00	
Vermindering E-belasting		-681,63	-461,62	
Totaal		€ 3.886,19	€ 1.632,02	Exclusief BTW
		€ 4.702,29	€ 1.974,74	Inclusief BTW

Voorbeeld jaarbedragen combi warmte en elektriciteit

		Jaarbedrag 2022	Jaarbedrag 2021	
Warmte	43 GJ/jaar	€ 2.457,21	€ 1.427,87	
Elektriciteit	2.760 kWh/jaar	€ 1.444,79	€ 796,00	
Vermindering E-belasting		-681,63	-461,62	
Totaal		€ 3.220,37	€ 1.762,25	Exclusief BTW
		€ 3.896,65	€ 2.132,32	Inclusief BTW